

Anmälan om svar på remiss av Betänkandet - Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. (SOU 2021:88)

Remiss från Justitiedepartementet

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remiss godkänns.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Utredningen om arbetskraftsinvandring lämnade den 2 februari 2021 delbetänkandet *Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring* (SOU 2021:5) där den övergripande målsättningen var att förbättra den nuvarande regleringen för arbetskraftinvandring samtidigt som dagens system för arbetskraftsinvandring värnas. Av utredningens direktiv framgår också att det är viktigt att det råder goda anställningsvillkor och att systemet för arbetskraftsinvandring inte missbrukas av vissa arbetsgivare.

I den kartläggning som utredningen har gjort framkommer en bild av de problem som finns med utnyttjandet av utländsk arbetskraft. Även då källorna varierar så är beskrivningen av problemen i stor utsträckning densamma. Generellt beskrivs ett av huvudproblemen att de tillstånd och de handlingar som arbetskraftsinvandraren visar upp är äkta men att de innehåller felaktiga uppgifter. Det kan till exempel handla om anställningserbjudanden med villkor som båda parter är införstådda med inte kommer infrias eller så kommer något arbete inte utföras för den arbetsgivaren överhuvudtaget.

I princip samtliga aktörer och rapporter i kartläggningen framhåller att en ökad myndighetssamverkan och gemensamma myndighetskontroller är bland det mest betydelsefulla för att upptäcka och förhindra missbruk. Utredningen anser dock att resultaten av myndighetssamverkan, arbetet med Delegationen mot arbetslivskriminalitet med mera. samt effekterna av de föreslagna kontrollerna som Migrationsverket ska genomföra enligt delbetänkandet SOU 2021:5 behöver inväntas och analyseras innan eventuella ytterligare former för samverkan och/eller kontroller föreslås.

På grund av kort remisstid har stadsledningskontorets tjänsteutlåtande lämnats in till Justitiedepartementet som Stockholm stads svar på remissen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och Stockholms Stadshus AB, som i sin tur underremitterat ärendet till Stockholm Business Region AB. Arbetsmarknadsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till de föreslagna ändringarna avseende ett förbättrat system för reglering av arbetskraftsinvandring.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till de föreslagna förändringarna för ett förbättrat system för regleringen av arbetskraftsinvandringen.

Stockholms Stadshus AB hänvisar till dotterbolaget Stockholm Business Region AB:s remissvar i sin helhet.

Underremiss

Stockholm Business Region AB vill betona att när man tittar på förändring av systemet kring arbetskraftsinvandring för att möta behov av personer med låg utbildning inte genomför förändringar som påverkar möjligheter att rekrytera de högkvalificerade personerna.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remiss godkänns.

Stockholm den 9 november 2022

Karin Wanngård

Bilaga

Betänkandet Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. (SOU 2021:88), KS 2021/1523-4.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Utredningen om arbetskraftsinvandring lämnade den 2 februari 2021 delbetänkandet *Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring* (SOU 2021:5) där den övergripande målsättningen var att förbättra den nuvarande regleringen för arbetskraftsinvandring samtidigt som dagens system för arbetskraftsinvandring värnas. Av utredningens direktiv framgår också att det är viktigt att det råder goda anställningsvillkor och att systemet för arbetskraftsinvandring inte missbrukas av vissa arbetsgivare.

I den kartläggning som utredningen har gjort framkommer en bild av de problem som finns med utnyttjandet av utländsk arbetskraft. Även då källorna varierar så är beskrivningen av problemen i stor utsträckning densamma. Generellt beskrivs ett av huvudproblemen att de tillstånd och de handlingar som arbetskraftsinvandraren visar upp är äkta men att de innehåller felaktiga uppgifter. Det kan till exempel handla om anställningserbjudanden med villkor som båda parter är införstådda med inte kommer infrias eller så kommer något arbete inte utföras för den arbetsgivaren överhuvudtaget.

I princip samtliga aktörer och rapporter i kartläggningen framhåller att en ökad myndighetssamverkan och gemensamma myndighetskontroller är bland det mest betydelsefulla för att upptäcka och förhindra missbruk. Utredningen anser dock att resultaten av myndighetssamverkan, arbetet med Delegationen mot arbetslivskriminalitet med mera, samt effekterna av de föreslagna kontrollerna som Migrationsverket ska genomföra enligt delbetänkandet SOU 2021:5 behöver inväntas och analyseras innan eventuella ytterligare former för samverkan och/eller kontroller föreslås.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och Stockholms Stadshus AB, som i sin tur underremitterat ärendet till Stockholm Business Region AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 december 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver sitt arbete rörande den aktuella målgruppen med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till de föreslagna ändringarna avseende ett förbättrat system för reglering av arbetskraftsinvandring. Stockholms stads verksamhet bedöms beröras direkt i relativt liten utsträckning.

Inom flera branscher är behovet av kvalificerad arbetskraft stor, både i Stockholm och i landet i stort. Staden arbetar för att öka tillgången på efterfrågad arbetskraft, både genom utbildning och genom att verka för att öka attraktionskraften för individer att flytta till staden. Stadsledningskontoret ser därmed positivt på utredningens förslag för att förenkla och förbättra Sveriges förutsättningar att attrahera internationell högkvalificerad kompetens. Detta skulle kunna få positiva konsekvenser för kompetensförsörjningen i en del av de branscher och bristyrken som finns på Stockholms arbetsmarknad.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i tjänsteutlåtandet.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till de föreslagna förändringarna för ett förbättrat system för regleringen av arbetskraftsinvandringen. Staden och arbetsmarknadsförvaltningens verksamhet berörs i relativt liten utsträckning av de föreslagna förändringarna.

Förvaltningen välkomnar utredningens förslag för att förenkla och förbättra Sveriges förutsättningar att attrahera internationell högkvalificerad kompetens. Detta skulle kunna få positiva konsekvenser för kompetensförsörjningen i en del av de branscher och bristyrken som finns på Stockholms arbetsmarknad.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB hänvisar till dotterbolaget Stockholm Business Region AB:s remissvar i sin helhet.

Underremiss

Stockholm Business Region AB:s yttrande daterat den 8 februari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Business Region fokuserar i synpunkterna på den högkvalificerade arbetskraftsinvandringen. Vi vill samtidigt betona att när man tittar på förändring av systemet kring arbetskraftsinvandring för att möta behov av personer med låg utbildning inte genomför förändringar som påverkar möjligheter att rekrytera de högkvalificerade personerna. Särskilt som det konstateras i utredningen att det rör sig om ett fåtal personer som berörs av de förändringar man utrett. Det måste också säkerställas att möjligheten till missbruk av systemet minimeras. Det är viktigt både för att individer inte riskerar bli exploaterade och utnyttjade men även för att säkerställa goda konkurrensvillkor inom respektive näring.

Stockholms behov av högkvalificerad arbetskraft från andra länder är stort och är ett viktigt komplement till den nationella rekryteringen. Stockholm har många ledande företag och organisationer inom flera näringar. Ericsson är ett av världens ledande företag inom ICT, vi har flera av de stora globala spelföretagen etablerade i Stockholm, life science är en viktig näring med Karolinska Institutet som en världsledande aktör inom området. För att Stockholm ska kunna fortsätta hålla världsledande positioner inom dessa områden och behöver företagen och lärosätena kunna rekrytera de bästa inom respektive område. Det är avgörande för Stockholms framtid. Internationella talanger söker sig gärna till städer, länder, företag och organisationer där det redan finns det man är intresserad av. Har vi världsledande organisationer och många talanger i Stockholm så är det en viktig faktor som drar till sig fler talanger. Detta tillsammans med att vi har stabilt politiskt system, en fungerande välfärdsstat, bra jämställdhet, vacker och lättillgänglig natur samt förutsättning att få en bra balans mellan arbete och fritid är viktigt för att internationella talanger. Stockholm Business Region anser att det kan vara bra med en nationell strategi och ett sammanhållande grepp kring kommunikationen till målgrupperna. Att den information som är nationell inom området samlas på ett ställe. Det kommer dock alltid finnas lokala variationer varför ett behov av flexibilitet föreligger beroende av hur behovet ser ut i respektive region och kommun.

Byråkratin för att etablera sig i Sverige upplevs många gånger som krånglig och att man riskerar hamna i ett moment 22 där man bollas mellan olika statliga myndigheter. Även tiden för att registrera sig i alla system upplevs som lång. Det gäller särskilt för att få ett personnummer. Många av de som är högkvalificerade som kommer hit har tidigare varit i andra länder och där vittnar de har det inte tagit lika lång tid som i Sverige. Det kan ta upp till ett år innan man har kommit in i alla system. Digitalisering är ofta ett bra verktyg för att säkerställa så att de uppgifter som lämnas är korrekta. I utredningen tas det upp som en viktig faktor för att effektivisera processerna. Tjänsten Flytta är en bra start på att digitalisera tjänster för att etablera sig i Sverige. Det är också bra att tjänsten fortsätter att utvecklas till att omfatta även länder inom EU/ESS. Det är nödvändigt att tjänsten utvecklas så att de som vill flytta hit kan utföra tjänster och registrera sina uppgifter digitalt för att få en effektivare och snabbare hantering av etableringen i Sverige inte bara att man kan följa sitt ärende. Det är bra att servicekontoren, som drivs av Statens servicecenter, samordnar de statliga myndigheterna så att man bara behöver gå till ett ställe. Det skulle vara önskvärt att det ses över hur information mellan myndigheter kan delas mer än vad som görs idag och se om det skulle kunna leda till snabbare handläggning. Här bör man också titta på om ökad samlokalisering och digitalisering kan hjälpa till att effektivisera hanteringen. Inrättandet av ett International House i Stockholms som beslutats i kommunstyrelsen skulle kunna leda till ytterligare möjligheter till samlokalisering av både statliga och regionala eller kommunala funktioner. För att skapa ett större mervärde för individerna skulle det vara önskvärt att det går att samla flera organisationer i samma lokal så att det på riktigt blir en one-stop-shop. Men i dagsläget så stoppas det av de höga säkerhetskraven som Statens servicecenter har varför det bör utredas vidare hur detta kan justeras i syfte att möjliggöra ökad

samlokalisering och därmed effektivisering utifrån målgruppens perspektiv. Med ökad digitalisering inom statens processer kanske det skulle kunna vara möjligt att utöka organisationer som kan vara på plats också digitalt i ett International House.